

5848
1523
1887

1887

A 5848.

Gesti-maa-rahwa

Kalender

ehf

Täht-Raamat

1887

aasta peale pärast meie

Issanda Jeesuse Kristuse

sündimist.

Sel aastal on 365 päewa.

Tallinnas,

trükitud Lindfors'i pärijate kirjade ja kuluaga.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38235

Märkide seletus.

- Noor-kuu. ☉ Täis-kuu.
 D Esmene weerand. C Wiimne weerand.
 e. l. enne lõunat. — p. l. pärast lõunat.
 P. Püha. — p. pärast ehk päaw.

Aasta muutmised.

- Kewade** hakkab 8. Paastu-kuu päawal kellu 10 p. l. Siis on päaw ja öö ühe pikkused.
Suwi hakkab 9. Jaani-kuu päawal kellu 7 p. l. Siis on meil kõige piksem päaw.
Sügise hakkab 11. Miksi-kuu päawal kellu 10 e. lõunat. Siis on jälle päaw ja öö ühe pikkused.
Talwe hakkab 10. Jõulu-kuu päawal kellu 4 e. lõunat. Siis on meil kõige lühem päaw.

Päawa- ja kuu-warjutamised.

- Sel aastal on 2 päawa- ja 2 kuu-warjutamised.
 Üks kuu-warjutamine on meil üsna näha, üks päawa-warjutamine on meil aga natuke näha.
 Kuu warjutamine on 22. Heina-kul kellu 9 15 m. õhtal ja lõppeb k. 11 42 m. õhtal. Päawa-warjutamine on 7. Teitusekul kellu 5 47 m. homikul ja lõppeb kellu 6 14 m. homikul.

Aastaid arwatakse tänawu:

	Aasta
Maailma loomisest	5836
Jeefuse Kristuse sündimisest	1887
Tartu linna ülesehitamisest	857
Miskiuse Riamaale tulemisest	696
Tallinna ülesehitamisest	668
Pärnu linna alustamisest	632
Raamatude trükkimise hakatusest	447
Luteruse õige usu üleswõtmisest	370
Lindworsi trükkimise hakatusest	254
Wanast kakkust	230
Wäe Brandenburgi minemisest	209
Toompää ärapäsemisest	203
Suurest nälgast Riia- ja Tallinna maal	192
Peeterburgi linna ülesehitamisest	184
Teisest kakkust	177
Gestimaa Wene-riigi walitsuse alla saamisest	177
Tartu suure kooli alustamisest	85
Uute rüugete panemisest	84
Prantslaste Moskwas olemisest	75
Gesti-maa priiuse kuulutusest	70
Riia-maa priiuse kuulutusest	68
Jumalateenistusest uue kiriku-seaduse järel	53
Meie Keisri Herra Aleksandri III. sündim.	41
Krimmi sõda hakatusest	33
Wiimsest hinge kirjutusest	29
Wene-maa priiuse kuulutusest	26
Meie Keisri Herra Aleksandri III. walitsuse hak. .	6
Meie Keisri Herra Aleksandri III. kroonimisest ..	4

Määri pääw. — Kristuse ümberlõikamisest. Luuk. 2, 21.

1 Neljap.	Määri pääw	Mita Jumal!
2 Neede	Nabel, Set	
3 Laupäaw	Genof	Selge ilm.

3 Kuninga p. — Jofep põgeneb Egiptuse male. Matt. 2, 13—23.

4 Pühap.	Metuusala	 5, 2' p. l.
5 Esmasp.	Siimeon	
6 Teisip.	3 Kuninga p.	Eumesadu
7 Restnäd.	Juljaanus	
8 Neljap.	Erart	ja
9 Neede	Peatus	
10 Laupäaw	Paawli p w.	tuisf.

1. p. p. 3 R. P. — Jeesus 12 aastat wana. Luuk. 2, 41—52.

11 Pühap.	Chwraim	
12 Esmasp.	Rein	 4, 41' e. l.
13 Teisip.	Hilaarius	Ranged
14 Restnäd.	Robert	tülmad
15 Neljap.	Tiidrit	
16 Neede	Kiispert	ilmad.
17 Laupäaw	Tõnise p.	

2. p. p. 3 R. P. — Pulmad Rana linnas. Joan. 2, 1—11.

18 Pühap.	Alfel	Külm ilm.
19 Esmasp.	Saara	
20 Teisip.	Waab. Seb.	 10, 6' e. l.
21 Restnäd.	Neetu	
22 Neljap.	Madleena	Ränge
23 Neede	Lotta	
24 Laupäaw	Timoteus	lumefadu.

3. p. p. 3 R. P. — Pealikust Kapernaumi l. Matt. 8, 1—13.

25 Pühap.	Paawli ümb.	
26 Esmasp.	Polikarpus	
27 Teisip.	Krisostomus	 11, 54' e. l.
28 Restnäd.	Kaarel	
29 Neljap.	Saamuel	
30 Neede	Nadelgunde	Selge ilm.
31 Laupäaw	Ann	

1. k. p.	tõuseb p. k.	8,50 m.,	weereb alla k.	3,29 m.
11.	"	8,33	"	3,52
21.	"	8,11	"	4,18

9. P. e. ütl. P. — Viina mäest. Matt. 20, 1—16.

1 Pühap.	Pirita	Selged
2 Esmasp.	Rüünla pw.	
3 Teisip.	Hanna	 3, 12' e.l.
4 Restnäd.	Weroonika	
5 Neljap.	Agaate	talwe ilmad.
6 Reede	Toora	
7 Laupäaw	Rihkard	

8. P. e. ütl. P. — Kõlwi mehest. Luuf 8, 4—15.

8 Pühap.	Saalomon	Waike külm.
9 Esmasp.	Polli	
10 Teisip.	Kolastika	 11, 20' p. l.
11 Restnäd.	Cedu	
12 Neljap.	Gilaalia	Tuisused ilmad.
13 Reede	Penigna	
14 Laupäaw	Walentin	

Paastu Püha. — Pime tee ääres. Luuf. 18, 31—43.

15 Pühap.	Wauстина	Eumesadu.
-----------	----------	-----------

16 Esmasp.	Juula	
17 Teisip.	Wastla pw.	Paras külm.
18 Restnäd.	Tuhka=pw.	
19 Neljap.	Siim. Apost.	 2, 47' e. l.
20 Reede	Eigarius	
21 Laupäaw	Jesaias	Eumesadu.

1. P. Paastus. — Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

22 Pühap.	Beetri pw.	Pööwa=
23 Esmasp.	Miina	paiste.
24 Teisip.	Madi se p.	
25 Restnäd.	Palwe pööw	 10, 13' p. l.
	Kwatember	
26 Neljap.	Nestor	
27 Reede	Leander	Külm ilm.
28 Laupäaw	Justus	

1. f. p. tõuseb p. f. 7,46 m., weereb alla f. 4,46 m.

11.	"	7,19	"	5,11
21.	"	6,49	"	5,34

2. P. Paastus. — Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

1 Pühap.	Albiinus	Uduſed
2 Esmasp.	Medea	
3 Teisip.	Kunigunde	 3, 22' p. l.
4 Keſknäd.	Adrian	
5 Neljap.	Angelus	ilmad.
6 Keede	Gottwrid	
7 Laupääm	Perpetua	

3. P. Paast. — Kristus ajab kuratid wälja. Luk. 11, 14—28.

8 Pühap.	Pööri pääm.	Saeab lund
9 Esmasp.	Prudentſius	
10 Teisip.	Mikeus	ja
11 Keſknäd.	Konſtantin	 5, 49' p. l.
12 Neljap.	Gregor	
13 Keede	Ernst	tuulſed
14 Laupääm	Sakaarias	

4. P. Paastus. — Kristus süüdas 5000 meest. Joan. 6, 1—15.

15 Pühap.	Matilde	ilmad.
16 Esmasp.	Aleksander	
17 Teisip.	Truuta	

18 Keſknäd.	Raabriel	Uduſed
19 Neljap.	Joosep	
20 Keede	Olga	 3, 32' p. l.
21 Laupääm	Pent	

5. P. Paastus. — Jeesust wiſataſe kiwidega. Joan. 8, 46—59.

22 Pühap.	Nahwael	ja
23 Esmasp.	Tiits	wihmaſed
24 Teisip.	Kaasimir	
25 Keſknäd.	Vaastu Marja p.	ilmad.
26 Neljap.	Manuel	
27 Keede	Kuſtaw	 7, 18' e. l.
28 Laupääm	Rideon	

Palmip. P. — Kristuse ſiſeſõitmine. Matt. 21, 1—9.

29 Pühap.	Palmipunde p.	Wahetlikud ilmad.
30 Esmasp.	Adonis	
31 Teisip.	Tetlaus	

1. p. p. tõuseb	p. l. 6, 22 m.,	weereb	alle p. 5, 59 m.
11.	"	5, 52	" 6, 22
21.	"	5, 22	" 6, 46

1 Keeltnäd.	Karjal. p.	Wihma. 5, 43' e. l.
2 Neljap.	Suur Neljap.	
3 Reede	Suur Reede	
4 Laupääd	Ambroosius	

R. ül. P. — Kristuse ülestõusmine. Mark. 16, 1—8.

5 Pühap.	1 Ülestõus. P.	Heitlitud ilmad.
6 Esmasp.	2 Ülestõus. P.	
7 Teisip.	Aaron	
8 Keeltnäd.	Viborius	
9 Neljap.	Boogislaus	
10 Reede	Esekiel	
11 Laupääd	Leo	 10, 30' e. l.

1. P. p. ül. P. — Kinnipandud uljed. Joan. 20, 19—31.

12 Pühap.	Julius	Pilves ja vihmased ilmad.
13 Esmasp.	Justinus	
14 Teisip.	Künni pääd	
15 Keeltnäd.	Olimpia	
16 Neljap.	Karitsius	
17 Reede	Rudolf	
18 Laupääd	Walerian	 12, 0' l.

2. P. p. ül. P. — Sea karjane. Joan. 10, 12—16.

19 Pühap.	Tiimon	Udune
20 Esmasp.	Jakobina	
21 Teisip.	Adolarius	ia
22 Keeltnäd.	Kajus	wilu.
23 Neljap.	Jüri pääd	
24 Reede	Albert	
25 Laupääd	Markuse p.	 3, 41' p. l.

3. P. p. ül. P. — Üürise aja pärast. Joan. 16, 16—23.

26 Pühap.	Esekiel	Ilmad
27 Esmasp.	Anastasius	
28 Teisip.	Vitalis	lähwad
29 Keeltnäd.	Reimund	soojemaks.
30 Neljap.	Erastus	

1. f. p. iduseb	p. f. 4,54 m.,	weereb	alla f. 7,9 m.
11.	" 4,26	"	7,34
21.	" 3,59	"	7,55

1 Reede	Wõlbri p.	 9, 57' p. l.
2 Laupääd	Sigismund	

4. P. p. ül. P. — Kristuse äraminemiseft. Joan. 16, 5—15.

3 Pühap.	† leidmise p w.	Pääwa- paiste.
4 Esmasp.	Wlorian	
5 Teisip.	Rotard	
6 Restnäd.	Susanna	
7 Neljap.	Ulrika	
8 Reede	Tanislauß	Wihma sadu.
9 Laupääd	Rigula p.	

5. P. p. ül. P. — Öigest palumiseft. Joan. 16, 23—30.

10 Pühap.	Rordian	 0, 45' e. l.
11 Esmasp.	Pankratius	
12 Teisip.	Henriete	Head sojad ilmad.
13 Restnäd.	Sewartius	
14 Neljap.	Taewa min. p. (Suur † pääw)	
15 Reede	Sohwi	
16 Laupääd	Peregrinus	

6 P. p. ül. P. — Mõõmustajast waimust. Joan. 15, 26—16, 4.

17 Pühap.	Anton	 6, 59' e. l.
18 Esmasp.	Cerik	
19 Teisip.	Wiilip	Müristami
20 Restnäd.	Pil	
21 Neljap.	Pontufina	ja
22 Reede	Miili	
23 Laupääd	Tesideerius	wihma.

Neli Pühi. — Pühast Waimust. Joan. 14, 23—31.

24 Pühap.	1 Nelipühi p.	 0, 18' e. l.
25 Esmasp.	2 Nelipühi p.	
26 Teisip.	Ceduard	Pääwapaiste
27 Restnäd.	Eudolw Awat.	
28 Neljap.	Willem	ja sojad
29 Reede	Mart	
30 Laupääd	Wigand	ilmad.

Kolmainu Jumala P. — Jeesus ja Nikodeemus. Joan. 3, 1-15.

31 Pühap.	Alitbe	Müristab.
-----------	--------	-----------

1. f. p. tõuseb p. f.	3,35 m.	weereb alla f.	8,19 m.
11. "	3,13	"	8,42
21. "	2,57	"	9

1 Esmasp.	Rotsalt	 3, 14' p.
2 Teisip.	Martellus	
3 Keelnd.	Emma	
4 Neljap.	Darius	
5 Reede	Bonifaatius	
6 Laupääd	Artemius	
		Selged
		pääwad.

1. P. p. 3 a. J. P. — Rikas mees ja Laatsarus. Luuk. 16, 19—31.

7 Pühap.	Eukretia	 0, 32' p. l.
8 Esmasp.	Medardus	
9 Teisip.	Bertram	
	Pikkem pw.	
10 Keelnd.	Hans	
11 Neljap.	Barnabas	
12 Reede	Pasillides	ja
13 Laupääd	Tobias	
		tenad

2. P. p. 3 a. J. P. — Suurest õhtu söömaajast. Luuk. 14, 16—24.

14 Pühap.	Tetlow	ilmad.
15 Esmasp.	Wiidi pw.	
16 Teisip.	Justina	
		 11, 41' e. l.

17 Keelnd.	Rikander	Müristamine ja wihma.
18 Neljap.	Homerus	
19 Reede	Kerwaasius	
20 Laupääd	Wlorentin	

3. P. p. 3 a. J. P. — Arakadunud lambast. Luuk. 15, 1—10.

21 Pühap.	Rael	 10, 14' e. l.
22 Esmasp.	Karoliina	
23 Teisip.	Pasilius	
24 Keelnd.	Jaani pääw	
25 Neljap.	Webronia	
26 Reede	Jeremias	
27 Laupääd	7 magajate p.	ilmad.

4. P. p. 3 a. J. P. — Olge armulised. Luuk. 6, 36—42.

28 Pühap.	Josua	Soe.
29 Esmasp.	Peetri Paw. p.	
30 Teisip.	P a a w l i m. p.	

1. f. p.	tõuseb p. f.	2,46 m.	weereb alla f.	9,14 m
11.	"	2,45	"	9,19
21.	"	2,52	"	9,15

1 Keeltnäd.	Teobald	 8, 37' e. l.
2 Keljap.	Heina M. p w.	Wihmane ilm.
3 Reede	Korneelius	
4 Laupäaw	Ulrik	

5. P. p. 3 a. J. P. — Rohke kalasaak. Luuk. 5, 1—11.

5 Pühap.	Anselm	Pääwa paise.
6 Esmasp.	Sektor	
7 Teisip.	Temeetrius	
8 Keeltnäd.	Kiilian	 10, 30' p. l.
9 Keljap.	Kirillus	
10 Reede	7 wenda	Soe ilm.
11 Laupäaw	Cleonoora	

6. P. p. 3 a. J. P. — Wariseride Tigušfest. Matt. 5, 20—26.

12 Pühap.	Hindref	Heitlitud ilmad.
13 Esmasp.	Mareta p w.	
14 Teisip.	Ponawent	
15 Keeltnäd.	Apost. jäg.	 4, 10' p. l.
16 Keljap.	August	

17 Reede	Alekšius	Tuleb wihma.
18 Laupäaw	Rosina	

7. P. p. 3 a. J. P. — 4000 meest söödetafse. Mark. 8, 1—9.

19 Pühap.	Wridriika	Wihmased ilmad.
20 Esmasp.	Elias	
21 Teisip.	Taanial	 10, 20' p. l.
22 Keeltnäd.	Maarja Mad.	
23 Keljap.	Oskar	Selged
24 Reede	Kristiina	
25 Laupäaw	Jakobi p w.	

8. P. p. 3 a. J. P. — Bale prohwetitest. Matt. 7, 15—23.

26 Pühap.	Anu	ja
27 Esmasp.	Marta	soojad ilmad.
28 Teisip.	Plaato	
29 Keeltnäd.	Olawi p w.	 1, 16' e. l.
30 Keljap.	Abdon	
31 Reede	Kristwrid	

1. f. p. tõuseb	p. f. 3,7 m.,	weereb alla	f. 9,3 m.
11.	" 3,26	"	8,45
21.	" 3,48	"	8,23

1 Laupääv | Peetri wang.

9. P. p. 3 a. J. P. — Ülesõhtune majapidaja. Luuk. 16, 1—9.

2 Pühap.	Hanibal	Head
3 Esmasp.	Gleasar	
4 Teisip.	Tominitus	ilmad.
5 Keisnäd.	Oswald	
6 Neljap.	Krist. ära sel.	 7, 18' e. l.
7 Reede	Alaine	
8 Laupääv	Geerhard	

10. P. p. 3 a. J. P. — Jernusalema ärarikkumiseft. Luuk. 19, 41—48.

9 Pühap.	Romaanus	Sojad ja
10 Esmasp.	Lauritse pw.	
11 Teisip.	Herm	kuiwad
12 Keisnäd.	Klaara	
13 Neljap.	Ellu	 10, 1' p. l.
14 Reede	Eiseebius	
15 Laupääv	Ruki M. pw.	

11. P. p. 3 a. J. P. — Wariserist ja tõlnerist. Luuk. 18, 9—14.

16 Pühap.	Jsaaf	Pilwetab.
17 Esmasp.	Wilibald	
18 Teisip.	Leeno	Wihma.
19 Keisnäd.	Seebald	
20 Neljap.	Pärnard	 0, 52' p. l.
21 Reede	Rut	
22 Laupääv	Wilibert	

12. P. p. 3 a. J. P. — Kurdist ja keeletumast. Mark. 7, 31—37.

23 Pühap.	Sakeus	Selged
24 Esmasp.	Pärtli pw.	
25 Teisip.	Ludwig	ilmad.
26 Keisnäd.	Irenäus	
27 Neljap.	Gebhard	 4, 43' p. l.
28 Reede	Augustiin	
29 Laupääv	Joan. huk.	

13. P. p. 3 a. J. P. — Preestrist ja Lewitist. Luk. 10, 23—37.

30 Pühap.	Benjamin	
31 Esmasp.	Rebeka	
1. f. p. tõuseb	p. f. 4, 9 m.,	weereb alla f. 7, 59 m.
11.	" 4, 36	" 7, 27
21.	" 4, 58	" 6, 58

1 Teisip.	Ekidius	Tuulne.
2 Restnäd.	Liisa	
3 Neljap.	Reinard	Wihma.
4 Reede	Kai	
5 Laupäaw	Mooses	

3, 39' p. l.

14. P. p. 3 a. J. P. — Kümnest pidalitõbbiseft. Luuk. 17, 11—19.

6 Pühap.	Magnus	Pilwene taewaß.
7 Esmasp.	Reegina	
8 Teisip.	Maarja sünd.	
9 Restnäd.	Pruno	
10 Neljap.	Albertine	
11 Reede	Pööri pw.	
12 Laupäaw	Siirus	6, 43' e. l.

15. P. p. 3 a. J. P. — Mammonast. Matt. 6, 24—34.

13 Pühap.	Amaatus	Tuulne
14 Esmasp.	+ ilendam.	
15 Teisip.	Nikodeemus	
16 Restnäd.	Leontiina	
	Kwatember	

17 Neljap.	Josepiina	ja wihmane
18 Reede	Gottlob	
19 Laupäaw	Werner	

16. P. p. 3 a. J. P. — Raini linna furnust. Luuk. 7, 11—17.

20 Pühap.	Waußta	5, 27' e. l.
21 Esmasp.	Matteuse pw.	
22 Teisip.	Moorits	Jlusad
23 Restnäd.	Osea	
24 Neljap.	Joan. saam.	ilmad.
25 Reede	Aleowas	
26 Laupäaw	Joan. õpet.	

17. P. p. 3 a. J. P. — Beetõbbiseft. Luuk. 14, 1—11.

27 Pühap.	Adolw	6, 37' e. l.
28 Esmasp.	Wentsel	
29 Teisip.	Wihkli pw.	
30 Restnäd.	Hiroonimus	

1. f. p. tõuseb p. f. 5, 24 m., weereb alla f. 6, 27 m.

11.	"	5, 47	"	5, 56
21.	"	6, 11	"	5, 26

1 Neljap.	Maarja t. p.	Wilud
2 Reede	Woldemar	
3 Laupääd	Jairus	ööd.

18. P. p. 3 a. J. P. — Suurem käst. Matt. 22, 34—46.

4 Pühap.	Edikuse p.	
5 Esmasp.	Wriidebert	0, 15' e. l.
6 Teisip.	Luisa	Ilmad
7 Restnäd.	Maali	
8 Neljap.	Tomaasia	lähwad
9 Reede	Tioniisus	tülmemaß
10 Laupääd	Arwid, Mai	

19. P. p. 3 a. J. P. — Alwatud inimesest. Matt. 9, 1—8.

11 Pühap.	Burfard	7, 25' p. l.
12 Esmasp.	Walwriid	
13 Teisip.	Tereesia	
14 Restnäd.	Kalikstus	Tuuljed
15 Neljap.	Hedo	
16 Reede	Kallus	ilmad.
17 Laupääd	Leonhart	

20. P. p. 3 a. J. P. — Pulma riideft. Matt. 22, 1—14.

18 Pühap.	Lunkase pw.	
19 Esmasp.	Luutius	11, 10' p. l.
20 Teisip.	Welitsian	Udune.
21 Restnäd.	Matteuse p.	
22 Neljap.	Kaasani M. p.	Sadab
23 Reede	Sewerin	
24 Laupääd	Salome	wihma.

21. P. p. 3 a. J. P. — Kuninga mehe pojast. Joan. 4, 47—54.

25 Pühap.	Euteruse usu diendam. P.	Wilu.
26 Esmasp.	Amandus	
27 Teisip.	Kapitolin	6, 42' p. l.
28 Restnäd.	Siimon Jud.	
29 Neljap.	Engelhard	Pilwefed
30 Reede	Abfsalon	ilmad.
31 Laupääd	Wolfgang	

1. f. p. tōuseb p. f. 6,34 m., weereb alla f. 4,57 m.
 11. " 6,59 " 4,29
 21. " 7,25 " 4,2

Novembri-k. — 24 — Sel kuul on

22. P. p. 3 a. J. P. — Kavalast sulasest. Matt. 18, 23—35.

1 Pühap.	Pühade pw.	Lund.
2 Esmasp.	Singede pw.	
3 Teisip.	Gottliib	 9, 48' e. l.
4 Reiknäd.	Ot	
5 Neljap.	Blandiina	Külmad ilmad
6 Reede	Käiper	
7 Laupääv	Baltasaar	

23. P. p. 3 a. J. P. — Rohu rahast. Matt. 22, 15—22.

8 Pühap.	Klaudius	 0, 23' p. l.
9 Esmasp.	Joobst	
10 Teisip.	Mart. Luther	on
11 Reiknäd.	Mart. Piisk.	
12 Neljap.	Joonaš	tullemas.
13 Reede	Arkaadius	
14 Laupääv	Priidik	

24. P. p. 3 a. J. P. — Jäiri tütest. Matt. 9, 18—26.

15 Pühap.	Leopold	Lund.
16 Esmasp.	Otomar	

30 pööwa. — 25 — Talve-kun.

17 Teisip.	Alwens	 5, 17' p. l.
18 Reiknäd.	Ezra	
19 Neljap.	Piisbet	Tuulsed ilmad.
20 Reede	Amos	
21 Laupääv	Maarja ohw.	

25. P. p. 3 a. J. P. — Kristuse tulemisest. Matt. 24, 15—28.

22 Pühap.	Surn. mäl. p.	Külmetab ja lumesadu.
23 Esmasp.	Setfilia	
24 Teisip.	Eleonoore	 4, 50' e. l.
25 Reiknäd.	Kadrina p.	
26 Neljap.	Ronrad	
27 Reede	Jetta	
28 Laupääv	Künter	

1. Kr. tulem. P. — Kristuse sisesõitmine. Matt. 21, 1—9.

29 Pühap.	Gewert	Selge.
30 Esmasp.	Andrese pw.	

1. f. p. tõuseb p. f.	7,52 m.	weereb alla f.	3,37 m.
11. "	8,18	"	3,14
21. "	8,39	"	3,1

1 Teisip.	Arend	 9, 1' p. l. Ilmad
2 Restnäd.	Kandidus	
3 Neljap.	Taali	
4 Reede	Barbo	
5 Laupääd	Sabina	

2. Kr. tulem. P. — Wiimse pääwa tähtedest. Luf. 21, 25—36.

6 Pühap.	Rigula pw.	lähwad ikka külmemaks. 8, 41' e. l.
7 Esmasp.	Antoonia	
8 Teisip.	Maarja saam.	
9 Restnäd.	Joahim	
10 Neljap.	Judit	
	Eühem pääd	Lumesadu.
11 Reede	Elz	
12 Laupääd	Ottilia	

3. Kr. tulem. P. — Joannes wangi-tornis. Matt. 11, 2—10.

13 Pühap.	Luutsia	Paras kül.
14 Esmasp.	Mikaasius	
15 Teisip.	Joanna	
16 Restnäd.	Albiina	
	Kwatember	

17 Neljap.	Ignaatsius	 9, 54' e. l.
18 Reede	Kristohw	
19 Laupääd	Eot	

4. Kr. tul. P. — Joannese tunnistus. Joan. 1, 19—28.

20 Pühap.	Abram	Külmad
21 Esmasp.	Toonia pw.	tuisused
22 Teisip.	Peata	ilmad.
23 Restnäd.	Dagobert	
24 Neljap.	Adam ja Eewa	
25 Reede	Jõulu 1 Püha	 3, 40' p. l.
26 Laupääd	Jõulu 2 Püha	

P. p. J. P. — Imeks panemiseks. Luf. 2, 33—40.

27 Pühap.	Joan. Ewang.	Lume sadu.
28 Esmasp.	Süüta laste pw.	
29 Teisip.	Noa	
30 Restnäd.	Taawet	
31 Neljap.	Silwester	

1. f. p. tõuseb p. f. 8,53 m., weereb alla f. 2,56 m.

11.	"	9,1	"	2,58
21.	"	9,3	"	3,7

Postide mineminne ja tuleminne Rubermangu posti-kontoris Tallinnas.

Postid lähevad Peterburi ja Tartu: igap. mis kõik ramatud ja pakid viitvad, kello 9 õhto; Baltiski iga pääv 10, 30 hom.; Riga üle Perno: Esmapääv ja Neljapääv 12 l. a., Riga: ilma rahata ramatud, Teisip. ja Reede 5 õhto; Plesko ja Paide: iga pääv 9 p. l.; Gapsalo ja Wirtso (Werder): Teisip., Reede ja Laup. 1; — Postid tulevad iga pääv Peterburist ja Tartust, mis kõik ramatud ja pakid toovad 8, 23 hom.; Baltiskist: iga pääv 8, 57 õhto; Riast üle Perno: iga Teisip., Kesk. ja Laup. 10 hom.; Plesko-linnast: iga pääv 9 õhto; Paidest tulevad Postid: Teisip., Neljasp., Reede ja Laup.; Gapsalust ja Wirtso Jaamast: iga Kesk., Laup. ja Pühapääwal.

Kroonupühad,

mis uue kiriku seaduse järele ka Maakirikutes nenda kui Paastu jutluse pääwad tulewad pidada:

- 1) Künla-kuu 26. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitsi sündimise pääv.
- 2) Paastu-kuu 2. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitsi walitsuse hakatuse pääv.
- 3) Lehe-kuu 6. p. Tsesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Weneriigi anjäre päris pärija sündimise pääv.
- 4) Lehe-kuu 15. p. Meie suure Keisri Herra Aleksandre III. kroonimise pääv.
- 5) Seina-kuu 22. p. Meie suure Keisri Proua Maria Weodorowna nime pääv.
- 6) Võituse-kuu 30. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitsi nime pääv.

- 7) Talwe-kuu 14. p. Meie suure Keisri Proua Maria Weodorowna sündimise pääv.
- 8) Jõulu-kuu 6. p. Tsesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitsi, Wene-riigi anjäre päris pärija nime pääv.

Keisri Herra Sugufelts.

Aleksander III. Aleksandrowits, kõige Wene-riigi walitseja ja Keiser, Pohla-maa Kuningas j. n. e., sünd. 26. Künla-k. p. 1845, walitseb 1. sept. Paastu-k. p. 1881. Kroonitud 15. Lehe-kuu p. 1883 a.

Maria Weodorowna, Keisri Proua, Daani kuninga tütar, sünd. 14. Talwe-k. p. 1847.

Nende lapsed:

- 1) Nikolai Aleksandrowits, Tsesarewits, Suurwürst ja Wene-riigi anjäre päris pärija, sünd. 6. Lehe-k. p. 1868.
- 2) Georg Aleksandrowits, Suurw., sünd. 27. Jüri-kuu p. 1871.
- 3) Astenia Aleksandrowna, Suurwürsti Prints, sünd. 25. Paastu-k. 1875.
- 4) Mihail Aleksandrowits, Suurwürst, sündinud 22. Talwe-k. 1878.
- 5) Olga Aleksandrowna, Suurwürsti Prints, sünd. 1. Jaani-k. 1882.

Keisri Herra wennad ja õed:

- 1) Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst, sündinud 10. Jüri-kuu pääwal 1847, tema proua Maria Pawlowna, Meklenburg-Swerini Prints, sünd. 2. Lehe-k. p. 1854.

Nende lapsed:

- Küril Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 30. Miskli-kuu 1876.
- Boris Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 12. Talwe-k. 1877.
- Andrei Wladimirowits, Suurw., sünd. 2. Lehe-k. 1879.

Helene Vladimirovna, Suurwürsti Printsjes, sünd. 18. Märri-l. 1882.

2) **Aleksei Aleksandrovits**, Suurwürst, sünd. 2. Märri-luu pääwal 1850.

3) **Maria Aleksandrovna**, Suurwürsti Printsjes, sündinud 5. Wiina-luu p. 1853, Englandi Printsi Alfred Edinburgi Herzogi proua, sünd. 25. Heina-l. p. 1844.

4) **Sergei Aleksandrovits**, Suurw., f. 29. Jüri-luu p. 1857, tema proua Printsjes Elisabeth v. Hessen.

5) **Paul Aleksandrovits**, Suurw., f. 21. Mihkli-luu p. 1860.

Keisri herra onud ja tädid:

1) **Konstantin Nikolajewits**, Suurw., f. 9. Mihkli-l. p. 1827.

Tema Proua **Aleksandra Josepowna**, Saksen-Altenburgi Printsjes, sündinud 26. Jaani-luu pääwal 1830.

Nende lapsed, Suurwürstid:

Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Kiiunla-luu p. 1850.

Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leikuse-l. p. 1851, laulatati 15. Oktobri-luu pääwal 1867, Krefa-Rigi Kuninga Georgiose prouaks.

Weera Konstantinowna, f. 4. Kiiunla-l. 1854, Herzogi

Wilhelmi Eugeni Württembergi leik, f. 8. Leikuse-l. 1846.

Konstantin Konstantinowits, f. 10. Leikuse-luu p. 1858,

tema proua Printsjes Elisabeth Sachsen-Altenburgi.

Dmitri Konstantinowits, sünd. 1. Jaani-luu p. 1860.

2) **Nikolai Nikolajewits**, Suurw., f. 27. Heina-luu p. 1831.

Tema Proua **Aleksandra Petrovna**, Holstein-Oldenburgi

Printsjes, sündinud 21. Lehe-luu pääwal 1838.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurw., f. 6. Talwe-luu p. 1856.

Peter Nikolajewits, Suurwürst, f. 10. Märri-l. p. 1864.

3) **Mihail Nikolajewits**, Suurw., f. 13. Wiina-luu p. 1832.

Tema Proua **Olga Weodorowna**, Baadeni Printsjes, sünd.

8. Mihkli-luu pääwal 1839.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurw., f. 14. Jüri-luu p. 1859.

Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printsjes, sünd.

16. Heina-l. p. 1860; laul. Mecklenburg-Sweriini

tuningl. Printsi Pridif Brantfi prouaks.

Mihail Mihailowits, Suurw., f. 4. Wiina-luu p. 1861.

Georg Mihailowits, Suurwürst, sünd. 11. Leikuse-

luu pääwal 1863.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst, sünd. 1. Jüri-

luu pääwal 1866.

Sergei Mihailowits, Suurw., f. 25. Mihkli-l. p. 1869.

Aleksei Mihailowits, Suurw., f. 16. Jüli-l. 1875.

4) Suurwürsti Printsjes **Olga Nikolajewna**, sündinud

30. Leikuse-luu pääwal 1822, Württembergi kuninga

Karl Fridrif Aleksandri proua.

5) **Katarina Mihailowna**, sünd. 16. Leikuse-luu pääwal

1827, laulatati 4. Webruari-luu pääwal 1851 Mek-

lenburg-Streelitsi Hertfogi **Georg August Ernst**

Abolw Karel Ludwigi prouaks.

Würstid ja Printsjesid Romanowski, Leichtenbergi Hertfogid

ja Hertfoginad:

Printsjes **Maria Maksimilianowna**, sünd. 4. Wiina-

luu pääwal 1841, laulatati 30. Jüni-luu pääwal 1863

Baadeni Printsi **Ludwig Willem Augusti** prouaks.

Würst **Nikolai Maksimilianowits**, sünd. 23. Heina-

luu pääwal 1843.

Printsjes **Eigenia Maksimilianowna**, sünd. 20. Paastu-

luu pääwal 1845, Oldenburgi Printsi **Aleksandri**

proua, sünd. 2. Lehe-l. p. 1844.

Würst **Eigen Maksimilianowits**, sünd. 27. Märri-luu

pääwal 1847.

Würst **Georg Maksimilianowits**, sünd. 17. Kiiunla

luu pääwal 1852; tema proua Oldenburgi suur-

hertfogliku Printsjes **Terefe**.

Hobuse-, weikse- ja kauba-laadad.

I. Cesti-maa Rubermangu.

- Anias:** Jüri-kuu 20mal ja 21mal pääwal.
Awinurme mõisas, Lohusu külas: kauba-, lojuse- ja hooste-laad 5mal ja 6mal Wiina-kuu pääwal.
Saapsalu-linnas: 1) Nääri-kü 10mal ja 11mal pääwal. 2) Mikhli-kuu 14mal ja 15mal pääwal.
Seltermal (Siitomaal) Mikhli-kuu 19mal ja 20mal pääwal.
Jõhmis: 1) 18. ja 19. Künla-kuu pääwal. 2) Mikhli-kuu 24mal ja 25mal pääwal.
Jõelähtmes: nädal pärast Mikhli-pääwa.
Reblastes: 1) 26mal Nääri-kuu p., lina-laad. 2) Mikhli-pääwal, 29 p., lina-laad. 3) 19mal Jõulok. p.
Keila-kiriku juures: 1) Esmaspäew pärast 3mat püha paastus 2 p. 2) Mikhli-p. ja kaks pääwa se järele.
Kiwilo-kõrtsi juures: Künla-kuu 20. ja 21. pääwal.
Koloweres: 1) Nääri-kuu 17mal pääwal. 2) Wiina-kuu 4mal pääwal, 2 p.
Kulina: 19. ja 20. Wiina-kuu.
Lihula-linnas: 1) Esmaspääwal enne Wastla-pääwa. 2) Mikhli-kuu 24mal pääwal.
Märjama-kiriku juures: 3mal Kristuse tulemise Pühal.
Mikhli-kiriku juures: 29mal Mikhli-kuu pääwal.
Nissi: 24mal ja 25mal Wiina-kuu pääwal.
Orgital: Nääri-kuu 7mal ja 8mal pääwal.
Paide-linnas: 1) Künla-kuu 6mal ja 7mal pääwal. 2) Paastu-kuu 15mal pääwal. 3) Jaani-kuu 20mal ja 21mal pääwal. 4) Mikhli-kuu 10mal ja 11mal pääwal. 5) Talwe-kuu 10mal ja 11mal pääwal. 6) Jõulu-kuu 16mal ja 17mal pääwal.
Paldiski-linnas: 1) 2sel ja 3mal Künla-kuu pääwal. 2) Mikhli-kuu 21mal ja 22mal pääwal.

- Matwere-linnas:** 1) Nari-kuu 27mal ja 28mal pääwal. 2) 8 pääwa pärast Lihawõte (Esmaspääwal ja Teisipääwal). 3) Jaani-kuu 16mal ja 17mal p. 4) Mikhli-kuu 28mal, 29mal ja 30mal pääwal.
Naplas: 1) esimesel Esmaspäewal paastu kuus. 2) esimesel Needel pärast Mikhli-pääwa.
Tallinnas: 1) Jaani-kuu 27mast pääwast, 1 nädalas. 2) Mikhli-kuu 26mal, 27mal ja 28mal pääwal.
Uue-mõisas, Lõuna-Sarjumaal, Kose kihelkonnas, Kuivajõe-kõrtsi juures, hakkab kolmandamal Teisipääwal Mikhli-k. p.
Wigalas, Läänemaal, 15. ja 16. Talwe-kuu pääwal.
Wiitna kõrtsi juures, Palmi waldas: 1) kauba- ja räime-laad 20mast kuni 23mal Jaani-kuu pääwani. 2) kauba-, lojuse- ja hooste-laad üks nädal enne Mikhli-pääwa, 3 pääwa. 3) kauba-, lojuse- ja hooste-laad Kesk-nädal, Neljapäew ja Nede pärast Lihawõtet.

Ugal aastal 26. Jaani-kuu pääwal, on Tallinnas Doompéal enne Iõunat hobuste näitus. Pärast Iõunat saab Kadrintalis hooste rammu katsutud, ja hooste peremehed, kelle hobused on katsmise juures ilusamad ja tugewamad näitnud, saawad kroonu poolst auupalka. Aga tunnistuse sedel peab iga mehel mõisa poolst kaasa olema, et need hobused on wiistist Cestimaa rubermangu talurahwa juures kasutatud. Rubermangu kohtu käsu järele ei ole luba, ei laupääwal ega pühapäewal laata pidada, waid, kui nenda juhtub, peab seda teise nädala esimesel argipääwal peetama.

II. Liihwalandi-maa Rubermangu.

- Abja-mõisas:** Mikhli-kuu 2sel ja 3mal pääwal.
Adseli-mõisas: 1) 9mal Teisipäew. p. 2) 9mal Mikhli-k. p.
Antso-mõisas: Mikhli-kuu 14mal pääwal.
Audro-mõisas: 1) Neede enne Wastla-pääwa. 2) 18mal ja 19mal Mikhli-kuu pääwal.
Edpere-kõrtsi juures (Wändra kihelk.): 29. ja 30. Teisipäew. p.

Selme-mõisas: 15mal Leikuse-kuu pääwal.
Karksi-mõisas: 2sel Heina-kuu pääwal.
Rastna-mõisas: 8mal Mihkli-kuu pääwal.
Räo-mõisas: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Rilingi-mõisas: 29mal Leikuse-kuu 2 pääwal.
Rirepeäl: 17mal Mihkli-kuu pääwal.
Roorte-mõisas: 15mal Mihkli-kuu pääwal.
Rose-mõisas: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Rurelaare-linnas: 1) 10mal Heina-kuu p. hakkab suur
 saks laad, peetakse 10 päewa. 2) 15mal Mihkli-kuu p.
 hobuse- ja weiske laad, 3 p. 3) 1sel Wiina-kuu p.
Semalu-linnas: 1) 27mal Künla-kuu pääwal, lina-laad.
 2) 10mal Leikuse-kuu p. 3) 9mal Wiina-kuu p., lina-laad.
Sustivere-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Sutsniti-m., Rõuge kihelkonnas, 6mal Wiina-kuu p.
Moisefaste-m.: 10mal Leikuse-kuu pääwal.
Mõnniste-m.: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Mustwees: Marbi-pääwal, 10mal Talwe-kuu pääwal.
Oldri-m.: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Oriku-m. Kõrre juures: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Pattula-m.: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Pärnu-linnas: 1) 20mal Märi-kuu p., hobuste laad, 3 p.
 2) 1sel Heina-kuu p., 2 p. 3) 20mal Heina-kuu p.
 saks laad; peetakse 3 nädalat. 4) Weiske- ja hobuse
 laad, Esmasp. ja Teisp. enne Mikhli-p. Wies laad pee-
 taks Esmasp. ja Teisp. pär. 5mal Krist. tulemise P.
Põltsamaal: 17mal Mikhli-kuu pääwal.
Põlwe-kirik juures: 8mal Mikhli-kuu pääwal.
Pööravere-m.: 1) 13mal Mikhli-k p. 2) 5mal Talwe-k. p.
Purtaku-m.: 9mal Mikhli-kuu pääwal.
Pühajärve-m., Otepä kihelkonnas, Ruustagu laad,
 4mal Wiina-kuu pääwal.
Rappinas: 1) 9mal Lehe-kuu p. 2) 4mat ja 5mal
 Mikhli-k. pääw. 3) 5mal Wiina-k. p. 4) 5mal Jõulu-k. p.

Rita-linnas: 1) 7mal Märi-kuu p. 2) 20mal Künla-kuu
 p., 8 päewa. 3) 20mal Jaani-k. p., 3 näd. 4) 20mal
 Heina-k. pääw., willa-laad. 5) 20mal Leikuse-k. p., 3 p.
Rõõsi-m.: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Rõuge-m.: 8mal Mikhli-kuu pääwal, 8 päewa.
Sallatse-m.: 15mal Mikhli-kuu pääwal.
Senno-m.: 21mal Mikhli-kuu pääwal.
Sindi-m.: 4mal Mikhli-kuu pääwal.
Taakeperi-m.: Selme kihelkonnas, 6. Mikhli-kuu p.
Taali-m.: Pärnu-linna juures, 9mal Wiina-kuu p.
Tartu-linnas: 1) Suur saks laad, hakkab pääw pärast
 3 Kuninga päewa, peetakse 3 nädalat. 2) 4. Künla-
 kuu pääwal, lina-laad. 3) Peetri-laad, 29mal Jaani-
 kuu pääwal. 4) 8mal Mikhli-kuu p. 5) 29mal Mikhli-
 kuu p., Mikhli-laad. 6) 1sel Talwe-kuu p., lina-laad.
Tarvastu-m.: 1) 29mal Jaani-kuu pääwal, Peetri-laad.
 2) 6mal Wiina-kuu pääwal.
Uue-mõisas, Willandimaal, 27mal Leikuse-kuu pääwal.
Walga-linnas: 1) Saks laad hakkab 2sel Künla-kuu p.,
 peetakse 8 p. 2) 26mal Jaani-kuu p. 3) 10mal Lei-
 kuse-kuu pääwal. 4) 29mal Mikhli-kuu p., Mikhli-laad.
 5) 20mal Talwe-kuu p. lina-laad. 6) 27mal Jõulu-
 kuu pääwal suur saks-laad, peetakse 8 päewa.
Wana-Antsa, Kraawi-Kõrre juures: 10. Mikhli-kuu p.
Wastelinnas: Mikhli-pääwal, Raawanurme-laad.
Waste-m.: Willandi maal. 1) 24mal Leikuse-kuu p.
 2) 2sel Wiina-kuu pääwal.
Wändra-m.: 20mal ja 21mal Mikhli-kuu pääwal.
Weski-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Willandi-linnas: 1) 25mal Märi-kuu p., 3 p. 2) Saks
 laad 2sel Künla-kuu pääwal. 3) 15mal Künla-kuu p.
 lina-laad. 4) 8mal pääwal pärast Suurt Neljapäewa,
 5) 22mal Jaani-kuu p., Jaani-laad. 6) 24mal Mikhli-
 kuu p. Mikhli-laad. 7) 25. Talwe-kuu p., lina-laad.
 2*

Bolmeri-linnas : 1) 25mal Nääri-kuu p., lina-laad, 6 p.

2) 25mal Heina-kuu pääwal. 3) 21sel Miskli-kuu p.

4) 25mal Talwe-kuu, lina-laad.

Bolweti-m. : 16mal Talwe-kuu, lina-laad.

Bõnnu-linnas : 1) 15mal Kõnnla-kuu pääwal, lina-laad.

2) 11mal Jaani-kuu pääwal. 3) 16mal Wiina-kuu p.

4) 10mal Jõulu-kuu p., lina-laad.

Bõhsus, Rõpina kihelkonnas : 1) 9mal Lehe-kuu pääwal,

Rigula-laad. 2) 10mal Jõulu-kuu pääwal.

Bõru-linnas : 1) 9mal Nääri-kuu pääwal, lina-laad.

2) 2sel Kõnnla-kuu p. 3) 22sel Kõnnla-kuu p. suur

saksa laad, 8 pääwa. 4) 10mal Juri-kuu p., weikse-laad.

5) 24mal Jaani-k. p. weikse-laad. 6) 10mal Leik-k. p.

9) 24mal Miskli-k. p., Miskli-laad. 8) 9mal Wiina-k. p.

lina-laad. 8) 10mal Talwe-kuu pääwal, weikse-laad.

Narwa-linn peab lina, weikse ja hobuse-laata 6mast kinni

10ma Kõnnla-kuu pääwani — ja 20mast kinni 23mal

Miskli-kuu pääwani.

Raks wenda.

Ühel pool ja teisel pool sõiduteed G. linna
alewis, seiswad kaks suurt põllu-kodanikkude maja.
Siinpool elas üks Weidner ja sealpool elas üks
Weidner. Kes aga ei teadnud, et nemad wennad
oliwad, see ei oleks iialgi uskunud, et üks ema
neid mõlemaid oma südame all kannud ja ühe
isa käsi neid juhatanud. Püha kirja sõna : „Waata,
mis hea ja mis lõbus on see, et wennad, ka

ühes elawad,“ ei olnud mõlemad Weidnerid wist
iialgi õppinud, oliwad ehk küll wahest ka koolis
õppinud ja kuulnud, aga siis oli see ühest kõrwast
sisse, teisest wälja läinud, südamesse ei olnud see
ulatanud.

Wõeramad kui wõerad üksteisest mööda lähe-
wad, läksiwad need wennad üksteisest eemale, kui
ford uulitsal kofku saama juhtusiwad. Nemad ei
ütelnud mitte „tere homikut“ ega soowinud „head
teed“, ei waatanudki üksteise peale. Oleks üks
teise silma waatanud ja sealt isa ehk ema mäles-
tust leidnud, ehk oleksiwad nende käed ja südamed
siis ka kergemini kofku juhtunud.

Aga silmad ei otsinud ennast ja südamed ei
leidnud ennast, kui ka meeste pead juba elu aas-
tate ja murede all walgets läinud oliwad ; rahu
pidada ja rahu otsida ei olnud nemad elu koolis
mitte õppinud. — „Need on kõwad pead“, ütle-
siwad naabrid, ja neil oli õigus.

Ristiuse wäljaspidist wiisi pidasiwad mõlemad
Weidnerid hoolega kinni, mõlemad käisiwad kirkus,
harjunud wana wiisi järel, millest Karl ega Edu-
ard ei lahkunud. — Kui juhtus, et nemad jut-
lust kuulsiwad rahu pidamisest, unustamisest ja
andeksandimisest, siis mäsfiwiwad ennast mõlemad
findlamini kune sisse, igauks sirutas ennast ja
Karl mõtles : „feda wõib Eduard tähele panna,“

ja Eduard armas, et kirikuõpetaja Karlele nüüd „heaSte annud“ olla.

Nenda olivad iseenese õigekspidamine ja ülemeel nagu kivi müüri ja nagu raud võru nende südame ümber teinud, mis kui wangitojas olivad, kuhu ükski pääwakiir sisse ei peasnud. Ja kuhu walgus ja soojus sisse ei pease, sealt ei wõi need ka wälja paista.

„Mis on neid mõlemaid küll lahutanud?“ küsiti wahel siin ehk seal, aga rahwas ei teadnud seda. Ja oli kord enne üks Karl Weidneri käest küsinud, mis wiha temal wenna wasta on, siis oli tema rusikast wapunestanud ja oli ütelnud, et tema ialgi Eduardile seda ei unusta ega andeks anna, mida see teinud. Oli seda Eduard Weidneri käest küsitud, siis oli tema wihaseks saanud ja oli kinnitanud, et Karl tema pooli elus ega surmas andeksandmist oma tegude eest loota ei wõi.

Wäljaspoolt ei olnud kummagil Weidneril midagi puuda. Igapäawase leiwa mure ei tulnud nende majadesse. Mõlemad kohad sigiswad ja andsiwad soowitud wilja.

Eduard Weidneril oli üks poeg ja kaks tütar. Tütred olivad mehele läinud, poeg oli isa käest majapidamist oma kätte saanud, wanemad olivad eluõhtaks rahutumast tegewusest tagasi astunud.

Karl Weidneril oli kaks poega ja kaks tütar.

Tütred olivad kaugele mehele läinud. Wanem poeg, Ernst, kes üht käsitööd õppinud, oli naese wõtnud ja elas ühes teises linnas. Temal oli palju selle eest wastata, et isa juuksed waremalt hakkis läinud, kui seda armati.

Oli isal kōwa pea, siis oli sel pojalt weel kōwem, ja mõlemad olivad aeguti raskest kōtku pōrtanud. Wana oli elu aea auusast tööd teinud, ja oli korjanud, aga Ernst ei hoolinud tööst, ja tema amet ei läinud siis ka edasi. Ikka ja ikka päris tema isa käest raha. Üks kord ja teine kord oli isa pärast walju wõitlemist midagi annud, aga Ernst pillutas seda ära ja tema naene ei oskanud ka maja pidada; nende abielu läks pääw-pääwalt pahemaks.

Karl Weidneri naene oli wahaeal ära surnud ja wanal mehel walge juustega, kōwa peaga ja tarretanud südamega, hakkas elu raskeks koormaks minema. Kongus peaga käis tema adra taga, käsi, mis seemet puistas, oli fagebalt õige wõstinud. Raste oli temal walitsust käest ära anda, sest tema armas, et kui isa enam majas peremees ei ole, siis olla tema igal poolel risuks.

Teiselt poolelt ei wõinud tema pahaks panna, et tema noorem poeg Emil, kes temal tänine majapidamises abiks olnud ja hiljuti naese wõtnud, ka kord oma kae peale saada soowis. Nenda

wõttis siis Karl Weidner nõuaks, tööd ja walitsust oma wäsinud õlade pealt nooremate õlade peale laduda. Seda tegi tema aga targu ja ettewaatlikult, ja kui tema ka majapidamist Emili kätte andis, siis pidas tema ikka poega niipalju oma käre all, et see mida tarwitas tema oma oli ja et temal ei kulunud poja laua raasukestega leppida.

Kui wanal mehel enam tarwis ei läinud wara ja hilja tallitada, siis langes tema nähtawalt kofku, nagu wana riistapuu, mida enam ei liigutata ja milles kõik tolmatab ja roostetab. Kuida tolm ja rooste rauda sööwad, nenda sööb tööta elu rammu. — Wanale tuliwad kord korralt mõtted surma peale. Tema oli elust tüdinunud. — Selle kõrwa tuliwad Ernsti üle ikka pahemad ja pahemad sõnumid. Tema oli nii kaugese langesnud, et kerjamisele weel aga üks samm puudus; omast naesest oli tema juba ammu lahkunud. „See on nael minu furnufirstu külges,“ ütles Karl Weidner paha filmaga. Pärandus, mida Ernst kord oodata wõis, oli juba ammu wälja wõetud ja pillatud, nüüd seisis Emil selle wasta, et wend weel midagi saaks. „See on raha sõnniku peale wiskama, isa,“ ütles tema, kui Ernst midagi päris. Aga temal ei olnudki waja selle wasta seista. Oli isa pea kõwa, siis oli tema käsi weel kõwem, kui tema seda kord nõuaks wõttis.

Mis aga ka aastate jookkus Weidneride majades juhtus, — kas peeti pulmi ehk sündis üks laps, ehk kas kanti kedagi kitsas kirstus wälja kiritu-aida, — see ei muutnud wendade wahel midagi. Mis oli Karlil sellega tegemist, kui Eduardi majasse rööm astus, mis puutus see Eduardi külge, kui Karli läwel mure aset wõttis? — Rap- sed siinpool ja sealpool ei olnud iialgi üksteisega tegemist teinud.

Seal langes raske haigus Karli peale ja firutas teda süngi, ja wana mees tundis, et tema sealt iialgi enam ei saa üles tõusma, et tema ennast pidi lahkumise wasta walmistama. — Siiski sai tema weel kord wihaseks, kui Emil rääkis, et Ernst tulnud olla, enam kerjaja kui korralise mehe sarnane, ja isaga wägise kofku saada tahta.

„Mina ei taha teda näha!“ hüüdis wana, — „tema ei pia minu surma raskemaks tegema, teda ei fihuta armastus, waid ahnus, — mitte ühtigi ei pia tema saama, tema pärandus on juba ammu pillatud.“

Waljumast weel kui isa rääkinud, kuulutas Emil ukse taga seiswa kerjaja-sarnatse perepojale seda otsust, ja needes läks see ära, kes juba nii sügawast langenud oli, et temal kui põllu-kodaniku pojal häbi ei olnud, ennast kalfsudes omas isalinnas näidata.

Wana Weidneri süda läks õige rahutumaks tema haige-woodi peal, surma ligidus, tulew iga-wene aeg ja kohtu päew, kus lõik teud, sõnad ja mõtted kaalutud ja üles arwatud saawad, kus ühtigi peitu ei jää, — tegiwad tarretanud südant järelandlikumaks, kõwat pead pehmemaks.

Tema ei kahjatsenud mitte, et Ernsti tagasi tõukunud, tema oli suureline oma isa-õiguse peale. Ja, oleks Ernst tulnud kahjatsewa südamega isat lepitama, enne kui isa maa pealt lahkus, siis ei oleks tema teda mitte ära tõukunud. Aga tema teadis, et Ernst mitte andeksandmise sõna ei igatsenud, waid raha. —

Aga õõd ja pääwad ei annud tüli wennaga temale rahu. Wana mees aeles rahutu ühe külje pealt teise peale. Ügi nelikümmend aastat oli tema Eduarti süüdlaseks pidanud, kelle kohus oleks esimest sammu leppimise poole astuda. Müüd, kus surm tema ukse ees seisis, et ehk järgmisel tunnil üle läwe tema aseme ette astuks ja hüüaks: „Müüd! möödas on maailma aeg! igawene aeg algab!“ — müüd näitas temal tema enese süü järsku suurem kui iialgi, ja see kaswis ühest tunnist teise ja weeretas määratumat koormat tema rinna peale, et waewalt hinge tõmmata wõis. Ja tema pidi omale ette kujukstama ikka ja ikka, kuidas wiimasel pääwal tema ja tema wenna süüd

kaalu peale pannakse, ja kuidas tema ka palawiku wäriinas kaalude peale waatas, ikka langes see, kus „Karl“ peal seisis, sügawamale, sügawamale. — Müüd, surma filma ees, müüd ei tahtnud oma wabandamisest, mis peale inimese-põlwe tema saatjad olnud, enam mõjuda, ja wana mehe südames tõusis hirm, suur hirm.

Ja kui tiritööpetaja tuli ja teda manitses oma koda korraldada, s. o. rahu teha oma wennaga, siis oli tema selleks walmis. — Ja, üks tõsine, üks wägew asi on surmaga. Wida pikkad aastad korda saata ei suutnud, seda teeb surm filmapilgul. Veel kord, ligi nelikümmend aasta takka, — wiimast korda — andsiwad Karl ja Eduard Weidner üksteisele täht, veel kord, ligi nelikümmend aasta takka, — wiimast korda — waatastiwad wennad üksteise filmi, ja üks ütles teisele: „Olgu lõik unustatud ja andeks antud.“ — Kaks tundi pärast seda pani Karl Weidner omad filmad kinni, et lõige kõrgema kohtumõistja ette astuks.

Karl Weidner oli maha maetud, ja tema wend oli lepitatud südamega tema surmufirstu järel käinud ja rahu tuli tema südamesse, kui pihutäie mulda surmufirstu peale wiskas, milles tema wend puhkas kui wana, wäsinud mees, tema wend, kes ainult mõned sammud temast eemal elanud, ja kellega tema wiimast sõna rääkinud, kui tema

weel noor mees pleetmata juufseta ja täis elu-
jõudu oli. — Kui teisiti oleksivad tema süda-
me tundmused olnud selle lahtise hana juures,
oleksivad rahu ja armastus wendasti täitnud! Aga
kahjetsemine ei suuda neljakümme aastat maha-
kustutada, et näitaks nagu ei oleks neid olnud,
ja kahjetsemine hana juures on üks õis, mis wilja
lootust oma sees ei kanna.

Kõwad pead, tarretanud südamed ei ole ühe
Kristiinimehe kohalised, ja see on küll tõsi: kui
keegi oma wenda ei armasta, keda tema näeb,
kuida mõib tema Jumalat armastada, keda tema
mitte ei näe. —

G. rahwale oli see rahuks, et Karl Weidner
mitte enne leppimist wennaga, ära ei olnud surnud.

Mida Karl Weidneriga arwati maha maetud
olema: waenlust kahe wenna Weidneri wahel, see
näitas järsku jälle ärkama, inetumal näul kui
ialgi enne. — Pea näitas, nagu ei mõiks kaks
wenda Weidner üksteisega rahu pidada, kui piaks
iga hinna eest midagi pahandust ilmuma.

Nende pääwade sees, kus Karl Weidneri surnu-
keha kodu seisis ja maetud sai, ei olnud Ernst
ennast G. linnas näitanud.

Waewalt oli aga isa maha maetud, siis ilmus
Ernst jälle, kattenud ja kaitjus ja käis linnas ter-
jamas, ühe uffe takka teise taha, wana jõuka Karl

Weidneri poeg ja põllu-kodaniku wend alewist.
Ühes lähedas külas oli tema peawarju leidnud,
sealt tuli tema nüüd pääw pääwa kõrwas linna.

Kui Emil seda kuulda sai, tahtis tema häbi ja
wiha pärast meelt heita, ja kui Ernst õhta poole
tema majast mööda läks, siis pidas Emil teda
finni ja katsus teda ähwurdamistega sundida,
mitte enam G. linna tulla. — „Kui Sina
minule nii palju raha annad, et mina jälle töö-
tuba asutada, ehk Amerikasse minna mõin, siis ei
tule mina mitte enam tagasi,“ ütles Ernst hirmu-
tates, „kui mitte, siis piab rahwas ennast weel
laua rikka ja terja-wenna üle rõõmustama.“ —

„Mõid minu pärast lõppeda,“ wastas Emil,
„minul on see üks puhas, minu käest ei saa Sina
mitte punast pennigat.“

Ja need oliwad kaks wenda, kes ühe katuse all
elanud! — Aga wist ei olnud nemad ialgi üks-
teisega palwet teinud, sest kus mitte palwet ei
tehta, seal saawad südamed jeaks ja pead kaljuks.

„Tõug ei lahku tõust,“ ütles rahwas, kui
nüüd jälle kaks wenda üksteisest mööda läksivad,
nagu ei oleks nemad üksteist ialgi tunnud.

Noore põllu-kodanikule tõusis küll wahest weri
palgesse, kui tema uulitsal ehk põllul oma wane-
mat wenda tulema nägi, kes pääw-pääwalt iffa
jügamamale langes ja hufka läks. Aga harjutus

teeb tuimaks, tema pööras filmi teisele poole ja läks wiliistates kerjajast mööda. Temal oli, nagu mõiks tema wiliistamisega südame-tunnistuse healt lämmatada, mis aeg-aegalt tema sees tõusis. — Temal oli ka, kui piaks tema rahwa ees näitama, et temal õigus on, ja tema ütles ka, et tema wennale ühtigi anda ei tahta, kes seda ometigi ära jookis; jääks wend kord haigeks ja mõimatu-maks, siis tahta tema teda oma kulu peal hospidalisse saata. — „Aga Weidner,“ oli keegi kord küsinud, — „kas Teie ei taha siis katsuda, wenda parema tee peale talutada? Teie mõiksite teda oma peresse sulaseks wõtta.“ — Aga Emil Weidneri süda oli tarretanud ja tema pea oli kõwa, seda oliwad mõlemad wennad isa käest päranduseks saanud. —

Nastad läksiwad mööda ja rahwas harjus sellega, et hulguis ja põllu-kodanid üksteisest sõnalausumata mööda läksiwad. Ja Ernst langes sügawamale ja sügawamale. Tööd teha tema ei tahtnud, oli seda ikka põlganud. Kerjamine oli enam tema meele järele. Mida tema omale kofku kerjas, seda jõi tema ära, ja sagedast juhtus, et tema nõrkenud jalgel oma wenna majast mööda komistas. Ja osawõtmata waatas jõukas wend oma rohkem ja rohkem alanewa wenna peale.

Emil Weidneri ainus laps, kes wana-isa järele

„Karl“ nimeks saanud oli, kaswas suuremaks. See oli üks kena poisike, priist ja hiilgawa filmadega. Pea näitas, nagu ei mõinud weike poisike koguni mitte üks Weidner olla, sest temal oli pehme, hea süda, tasane ja järelandaw meel, ja pisarad tuliwad tema filmi, kui midagi kurwa kuulis.

„Sel poisil on naese süda,“ ütles Emil Weidner wahest paha meelega, aga siiski oli ainult see poisike, kes tema meelt mõnel tunnil pehmemaks teha mõis. Ka oli weike Karl ainus, kes isa südames oma lapseliku küsimistega wahest kahjetsemist ja selle peale mõtlemist äratas, et tema majas Jumal otse kui sauna oli elama saadetud. Aga Emil soigutas ärkawa südame-tunnistuse healt ikka jälle ja kinnitas oma enese ees: põllu-kodanikul olla muud tegemist, kui igatahes kiriku ja Jumala-sõna järele pärida, — see olla nende asi, kellel rohkem aega on. Tema ei mõtelnud selle peale, et see taewa ja maa Jeesandale, wägewama Jummalale, kahju ei tee, kui üks maailma loom tema järele ei päri, et aga üks Emil Weidner kõiki hirmu läbi katsuda mõib, kui Jumal oma armulist filmi temast pöörab.

Emil Weidner tegi nagu mitmed teised ka: tema ei mõtelnud kõige selle peale.

Weike Karl käis rõõmsa südamega ja läikiwa

filmadega foolis. — Tema õppis nii hea meelega ja luges isale ja emale uhkusega esimesi sõnu totku ette, näitas oma esimesi kirjutamise katseid.

„Oled tubli pois, Karl,“ ütles isa.

Weike Karl ütles aga isale ka laulu-salmisi ette, mida tema foolis õppis ja nädali-salmisi. Ja tahtes ehk tahtmata pidi Emil Weidner oma lapse ees paigal seisma ja kuulama, sest kui tema poisist järsklikult ära saatis, siis täitsivad ennast weikese filmad pisaratega, ja weike Karle wasta oli isa süda pehme. Ja kui ka mõni salm, mida Karl ette ütles, teda torfas ja tema seda ennemini ei oles kuulda tahtnud, siiski mõitles tema oma enese wasta ja laekis poisikest peast ette lugeda, mida see tahtis.

Ühel Talwekuu õhtal istus Emil Weidner laua ääres, ahju ligikal. Maene tallitas wäljas, oli lehma-lauta läinud. Emil tuetas pead käte peale. Tema filmad wajasid wäsimusest finni, kui ka weel wäga hilja ei olnud. Kes aga harjunud on kohapidamises ümber jooksema, see ei suuda seistes une wasta panna. Dues hulguis tuul ja kärises lumi wankrete rataste all, ja Emil mõtles, et ikka parem on, soojas tuas sooja ahju ääres istuda, kui uulitsal rändada ehk sõita. Tema kõrwas istus weike Karl ja ei olnud koguini weel wäsinud. Elawalt waatasid tema lahked filmad ümber,

ja kord täie, kord poole healega torratas tema oma õppimise-tükki Bibli-lugudest.

Emil oli uinumise ja walmamise wahel. Kui aga torm õues ümber maja hulguis, nagu tahaks kõiki ümber lükata, ärkas tema järsku üles, ja iga kord kui tema ärkas, kuulis tema poisikest ütlemat: „Ja Jehowa ütles Raini wasta: „Kus on sinu wend Abel?“ ja tema ütles: „Ei mina tea, olen mina oma wenna hoidja?“ —

Meljat wõi wiiet korda oli see juba nenda olnud, ja iga kord tundis Emil midagi omaist südamest läbi käima; esiteks ei olnud tema õiete aru jaanud, kas oli see tõeste tema pois, kes sedawiisi rääkis, wõi kas tuli heal õuest, tormi seest wälja. See läks temale liialt. „Pois,“ ütles tema läbemat healega, — „eks Sina seda niisid juba mõista?“

Uni oli lahkunud ja sellega wäsimus ka. „Isa,“ ütles Karl, „mina mõistan seda küll juba õige heaste, aga mina korwatan ikka weel, sest foolmeister ütles, seda lugu pidada igaüks unes ka mõistma.“

„Soo,“ wastas isa pitkamisi, „kas foolmeister on seda ütelnud?“

„Ja, isa, ja weel palju rohkem,“ wastas Karl läikiva filmadega. „Tema on meile ütelnud, et wennad piawad üksteist armastama, ja ei mitte kadedad olema, nagu Rain, kes mõrtsufaks sai.“

Ja siis on tema meile veel midagi ütelnud, Raini tähest, see olla see needus, mis igaihe peale langeb, kes oma wenda mitte ei hoia, et tema kahju ei saaks. — Oh isa, koolmeister ütleb, et see hirmus olema saaks, kui armas Jumal wiimasel pääwal küsib: „Kus on sinu wend?“ — Aga, isa, nenda kui Raini ja Abeli wahel oli, nenda ei wõi see enam kufagil olla? — Ets ole tõsi, isa? Oh, kui minul wend oleks, kuidas tahaksin mina teda armastada! Ja kui armas Jumal minu käest küsib: „Kus on sinu wend?“ siis wõtaksin mina tema käest finni ja wiiksin teda armsa Jumala juure!

Pois oli edasi ja edasi lobisenud, oodates, et isa midagi wastaks, aga isa wahtis tua nurka ja lohtudes jäi Karl wait. Ja kui isa järsku ütles: „Mine magama Karl, Sina piatsid juba ammu wodis olema,“ siis pani tema sõnalausumata oma raamatu finni ja läks lamrisse. — Emil Weidner aga istus jälle laua ääre ja tuetas pead käte peale, tema nihutas käed üle kõrwade, sest õues hulguis tuul ikka kangemini ja puhus kõigest wõimust wasta maja, ja läbi tuule kuulis Emil ikka küsimist: „Kus on sinu wend?“ Ja mida walgumast tuul hulguis, seda walgumast kostis ka see küsimine. — See kippus meelt heitma panema.

Nüüd tuli naene õuest, raputas ennast ja õerus

käsi ja ütles: „Jumal heidku armu! on see üks torm ja on see üks külm! Häda sellele, kes uulitsa peal piab olema!“

Ja Emil waatas oma naese peale paha meelega ja sõna-lausumata, temal oli, nagu oleks ta naene küsinud: „Kus on sinu wend?“

„Mees, Sina tutud wist?“ ütles naene, „wahid jo nurka, nagu oleksid wana-paganat näinud! Mine magama!“

Ja Emil Weidner heitis woodisse, aga temal ei olnud rahu ja filmi ei saanud tema finni panna. Kui naene juba ammu magas, ja ka poisil rahuline hingamine tema kõrwa kostis, siis oli tema lahtiste silmadega maas ja wahtis pimeduse sisse ja kuulas tuule hulgumist. — Ja tema padjade sees ei tahtnud tema keha sooja leida, temal oli, nagu kataksiwad teda kaltsud, ja kui heidaks ennast külmi lumi tema ümber, ja tema tundis tuult, nagu oleks tema lausa uulitsa peal. — Ja tema tõusis sängis istuma, et tunneks, kas tema veel põllu-kodanik Emil Weidner on, oma majaga ja oma woodiga, ja mitte kerjaja Ernst Weidner, kelle kaltsud enam keha katmiseks ei ulata. — Ja Emil Weidner pidi nii mitme asja peale mõtlema ja pidi omale nii mitmet küsimist ette panema, pidi omale nii mõnda üttelema. — Kas oli õige, et tema wenda kui kerjajat ümber hulkuda lastis,

joomise päitses, tuim häbi wasta? Kas see oli õige? — — Kas oli tema kord, üks ainus kord heaga katsunud oma wenda pahast hufatuse-teeft peasta, teda õige tee peale aidata? Kas oli tema seda katsunud? — Raini täht!! — Kas ei kannud tema seda mitte oma otsaesise peal? Kas ei saaks needus tema peale langema, et tema oma wenda mitte ei ole hoidnud? — Need küsimised ja mõtted oliwad hirmsad ja öö ei tahtnud otsa jõuda. — „Aga eks ole tõsi, isa,“ oli pois küsinud, — „nenda kui Raini ja Abeli wahel, ei wõi asi nüüd mitte enam olla?“ — Emil sai järsku kuuma palawaks häbi pärast. —

Kui tema pois oma armastusest täidetud, pehme südamega teaks, et tema isal üks wend on, kes kui kerjaja ümber hulgab? Mis saaks Karl omast isast pidama? Kas ei pööraks lapse süda ennast temast ära, kas ei saaks lapse armastus jahtuma ja surema? Sumal heidku armu, kui pois ühel pääwal kõigi teada saaks! Ime on muidugi, et tema seda veel kuulnud ei ole. — See tuli küll ka ainult sellest, et rahwas juba kerjajad Weidneri enam tähelegi ei pannud. Ka tuli Emilile nüüd järsku meele, et tema ise Ernsti mõnel aéal enam näinud ei olnud. — Ehk oli tema haige, — ehk oli tema kufagil maas, hufka läinud, ilma abita.

„Kus on sinu wend?“ kostis Emil Weidneri

neri kõrwades ja hirm ja kolekus woputasiwad teda.

Wiimaks oli ometigi öö möödas ja igapäiwine pääwakäik algas. Aga Emil Weidner ei leidnud rahu, wiimase öö mõtted ja hirmutused rufufiwad weel tema peal. Pahal meelel ja sõna-laufumata käis tema ümber. — „Mees, mis on Sinule juhtunud?“ küfis naene, aga tema ei saanud wastust.

Kui Karl kooli läks, siis waatas isa teda hirmuga takka: kui temale täna keegi seda ütles! —

Tema walwas poisil peale, kui see koolist tagasi tuli. — Mis oli poisile juhtunud? — Muidu tuli tema ikka rõõmsa fargamisega, täna tuli tema wenitates ja — pois oli nutnud. —

„Karl,“ ütles isa ja wiis poisil tuppa — „mis on fündinud? On Sinule midagi häda tehtud?“

„Oh isa,“ ütles Karl nutu-healega, „kui meie koolist tulime, oli ühel uulitsa-nurgal üks waene, wäga waene mees ja tema libises maha ja kepp kukkus tema käest, ja mina wõtsin seda üles. Ja siis naerfiwad teised ja ütlesiwad, see waene mees olla Sinu wend ja olla täis joobnud. Oh isa, see ei ole ometigi tõsi! Sinul ei ole ometigi wenda, kes kerjama piab?“ Ja küfides waatasiwad lapse filmad isa peale.

Oh, kuidas tõusis leew palawus Emili süda-

messe! ja tõusis häbi-puna tema palgedesse! Oh, kuidas häbenes tema ennast, selle weike poisikesse ees! Tema ei suutnud seda tunnistada, et koolilapsed tõtt rääkinud, ja et üht pattu peita, tegi tegi tema teist, tema waletas. —

„Lapsed on wallatumad ja on Sinule tühja juttu rääkinud, Sind pahandada tahtnud, Karl.“

— „Jaa, Sinul ei ole wenda?“ küsis poeg.

Emil tahtis juba „ei“ ütelda, aga teist kord oma lapse ees waletada, seda ei julgenud tema ometigi mitte: „Minul oli enne üks wend,“ ütles tema, — „aga sellest on üks paha inimene saanud, ja — —“

„Kus on Sinu wend, isa?“ küsis Karl ja waatas imetsewa filmaga isa peale. „Kus on Sinu wend? kõlas järsku igalt poolelt Emili kõrwa. — Tema kergituseks tegi sulane ukse lahti ja kutsus teda wälja. — Dues ütles tema rutuga oma naesele, mis poisile juhtunud. et naene seda mööda teha wõiks. Selle meele järel ei olnud ka mitte, et pois tõtt oleks aimanud. Pääwa käitus ei olnud küsimiseks ega seletamiseks aega, ja kui wagane õhta tuli, siis tegi isa omale lõiksugu tegemist, et poisike mitte jälle midagi ei küsiks. —

Jälle oli dues külm, ja torm hulguis niisamati kui heile. —

Emil oli omale piibu toppiunud ja linna-lehte

tätte wõtnud, nagu tahaks tema lugeda, kuna Karl oma koolitööd tegi.

Rutuse sammuga tuli üks kotta, järsku kiskus sulane ukse lahti ja hüüdis lõõtsutates: „Tulge wälja, peremees, Dues, just meie aia ääres, on üks maas nagu surnud.“ — —

Emil kargas üles ja läks sulase järel wärawa ette. Seal, aia ääres, lume sees oli üks maas, were tilgad olivad lume peal, kuidas latorni paistel nähti. „See on maha libisenud ja on peaga wasta aida kukkunud,“ ütles sulane, — „see näib üks kerjaja olema, mina tahaksin küll Politseisse minna.“

„Ei,“ ütles Emil karedalt, „wiime teda tuppa.“ Tema oli kerjaja näu peale waatanud ja oli oma wenda ära tunnud. —

„Pea natuke kinni,“ ütles tema sulasele, „mina ütlen enne perenaesele, et tema ei ehmata.“

Ja tema ruttas tuppa ja andis seda lugu naesele lühidelt teada.

„On tema surnud, Emil, Jumala pärast, on tema surnud?“ küsis naene kohludes.

„Mina ei tea,“ wastas Emil ja läks jälle wärawa ette, sulasega kohmetanud teha tuppa ja kamresse kandma. Seal seisis naene küünal käes ja ehmatas filmis. — Südamel toledusega nägi tema seda wiletsat, kaltjakat meest, tema mehe

lihalist wenda, woodis maas olema. „Oh Jumal, kui tema ometigi mitte surnud ei oleks, mitte just meie aia ääres ära surnud ei oleks!“ õhtas tema.

Emil ei olnud tänine sõna lausunud. Tema oli ainult oma naesele kõrwa sojistanud: „Hoiat pois eemal.“

Siis oli tema sulase abiga Ernsti kalltsud tema ümbert ära wõtnud, oli tema kohmetanud liikmeid kättega ja harjaga verunud. — Kes teab kui kaua tema õues maas olnud! Juuksed oliwad werega kofku külmestanud. Oh, kuidas Emil koledust tundis, oma wenda nähes! Ja tema oleks tahtnud omad kõrwad finni toppida, et mitte ikka ja ikka jälle küsimust ei oleks kuulnud: „Kus on Sinu wend?“ Seft koledus ei lasknud teda ütelda: „Siin tema on.“ — Ja tema soomis, et õõ tema silmade ees oleks, et mitte ei näeks, mis aastate käigul tema wennaft saanud oli. — Siin, sellesamas kamris oli tema enne oma wennaga maganud, kui uemad mõlemad weel lapsed oliwad. Kui Ernst oma isa-majast läks, siis oli tema üks noor, rõõmus feltfilane olnud, nüüd oli tema siin maas, üks kerjaja — ja külm — ja tarretanud — ja wahest ehk juba surnud! — Nüüd näris tibe kajetsimine wenna südames, nüüd wast sai Emil aru, et tema mitte teinud ei olnud, kuidas ühe thriistliku wenna kohus oli, — aga nüüd oli

see kõik hiljaks jäänud, — wend oli surnud. — järsku kostis tema kõrwus, just nagu algaks wiimane kohus trompeti healega ja pasuna kõlaga; ja kuna tema ikka jälle wenna liikmeid verus, jooksis liikumata keha peast weri üle tema kätte, mida tema jälestusega ära pühkis. — —

Tua üks oli lahti läinud, ilma et tema seda märkas. — Seal istus weike Karl laua ääres ja korratas selge healega: „Siis kippus Rain oma wenna Abeli peale, ja tappis teda ära. Ja Jehowa ütles Raini wasta: Kus on sinu wend Abel? ja tema ütles: Mina ei tea; olen mina oma wenna hoidja? Ja tema ütles: Mis sina oled teinud? Sinu wenna were heal tisevad minu poole maa pealt. Aga nüüd, ära neetud oled sina — —“

Seda ei wõinud Emil enam wälja kannatada, tema jooksis kamrist wälja, lõi tua ukse finni ja kiskus koja ukse lahti, tema pidi wärskes õhtus hinge tõmmama. Külm leikas tema näu sisse ja tuul puistas tema ümber, aga sellest tema ei hoolinud. Tema wahtis särawa tähtede poole ja hüüdis wärisetes: „Oh Jumal halasta, ära lase teda mitte surnud olla!“ — —

Emil Weidner oli ennast laua aega Jumalast eemal hoidnud, nüüd piigistas kole hirm üht palwe-kisa wälja. — Tema ei wõinud selle peale

mõtleb, et Ernst joodis ja paha olnud ja ise ennast kerjajaks teinud, tema pidi aga ikka mõtlema, et tema oma wenda mitte ei olnud hoidnud. — Ja, kõwad pead ja tarretanud südamed saavad pehmeks, kui Jumal see Issand oma sõrmega nende külge puudutab ja mõla = raamatu peale näitab. — — Emil tundis koledust, jälle kamrisse tagasi minna, kus tema surma õhku tunnud oli. —

„Emil“, hüüdis naene, „tule, tema hingab, tema elab!“ Kui mägede koorm langes Emili südamel pealt. Tema läks oma naese järel kamrisse ja katsus käega oma wenda. — Viikmed olivad soojaks saanud ja nõrk hingamine kergitas tema rinda.

Tasakesti näis elu ja tundmine tagasi tulema. Sulasel oli veel õues tegemist, nenda seistivad Emil ja tema naene üksi woodi juures ja ootastivad hirmuga, kas Ernst neid ära ei tunneks. Kas ei paistaks tema mitte needust nende wasta, kas ei tuleks toored sõnad tema suust? —

Aga imelik, kui Ernst silmad lahti lõi, ei paistnud sealt waenlust wenna wasta: „Oh,“ ohlas tema ainult, — „mina olin kaua haige, aga,“ lisas tema kartlikult juure: „mis oli siin enne?“ — Ja tema näitas järel mõtlema, ei jõudnud sellega aga kaugemale: „Mina ei tea“, torratas

tema aeg-aealt ja Emil märkas, et wenna mälestus kustunud oli, ja see näitas kui üks arm Jumalast, mida tema teeninud ei olnud. —

Pea langsiwad haige filmad jälle kiini ja kui arst tuli, keda Emil oli kutsuda lastnud, siis kinnitas see, et siin lootust termeks saamise peale ei olla. Mitte kuttumine ja haaw üksi ei wõida teda uii nõdraks teinud olla, see mees pidi enne haige, raskest haige olnud olema.

Teisel päawal kuulas Emil järel ja sai kuulda, et Ernst ühe küla waeste-majas kaua raskest haige olnud. Tema oli enne-aegu üles tõusnud, wiletsusest ja joomisest kurnatud kehale ei olnud enam jõudu, ja kui tema tõbest wapustatud, ennast linani kannud, pea ühe, pea teise nurga taga puhunud oli, ennast waewaga liigutanud homikust õhtani, siis oli tema Emili wärawa taga mahu langenud. — — Ja, missugune kahjetsus langes Emili peale! Oles tema, kui Karl kerjajast rääkis, kelle keppi tema üles wõtnud, järele pärinud ja hoolt kannud, siis oles wenda ehk veel peasta wõinud. — Müüd oli aga hilja ja kui Ernst surnud saaks olema, siis wiskaks rahwas ometigi kiwa tema peale ja ütleks, et süü tema peale langeda. Surru süüd unustatakse, elawa süü kaswab aga käte all suuremaks.

Ja, need olivad koledad, raskest tunnid Emil

Weidnerile, kes oma wenna hoidja ei olnud tahtnud olla ja tema armas nüüd, et juba nüüd Raini tähte oma otsaesise peal kandma piaks. —

Kui meike Karl küsis, kes see waene haige mees tamris olla, siis wastas Emil kõrwale pööratud näuga: „See on minu wend, Karl, meie oleme teda jälle üles leidnud.“ „Oh isa, kuidas tahame meie teda armastada, wäga armastada, sest oma wendasi piab armastatama,“ ütles Karl läikiva silmadega. —

Ernst ei teinud oma filmi mitte enam lahti, nõdrus ei lastnud seda. Ka ei näitanud mälestus endiste asjade peale enam tagasi tulema; haigus ja wiimane kuffumine oliwad teda segaseks ja tuimaks teinud. —

Kolme päewa pärast tuli järsku nagu hirm haige peale, nagu üks appi-hüüdmine tungis tema südamest: „Jumal halasta!“ — Ja siis oli Ernst surnud, — oma isa majas, oma wenna kätte all. — Emil käis oma wenna surnukirstu järel ja kuulis kuidas rahwas ütles: „See on hea, et Weidneril laht poega ei ole, — muidu oleks wist mõne aasta pärast wana lugu lahti; weel ei ole üks Weidner teisega rahu pidanud.“ Wenna järst surm hakkas Emili südame peale ja kahjetsemisest ei saanud tema iialgi lahti. — Mõni asi muutis ennast Weidneri majas pärast seda, kui Ernst kiriku-aida

lõpetatud oli: Jumal ei saanud mitte enam sauna elama saadetud, kirikut ja Jumala-sõna ei jäätud mitte enam hooletuse sisse; tarretanud südamed ja kõwad pead oliwad soojaks ja pehmeks saanud.

Aga Raini ja Abeli lugu ei mõinud Emil Weidner kuulda, ilma et see tema südame peale hakkas, ja kus G. linnas lask wenda mitte rahus üksteisega elada ei tahtnud, seal tuli Emil Weidner wahale, manitses leppimisele ja tähendas oma juustete peale, mis enne-aegu halliks läinud oliwad, tema enese süü läbi, sellest aegsasti saadik, kui tema oma wenda kiriku-aida kannud oli.

Differt'i

Raamatukõlaja,

Tallinnas,

Laia uulitsal, omas majas,

wõtab koitsugu

raamatupookimist

nimelt nõõri-raamatuid waldadele, wasta.

Tellimised

meie lehe

„Tallinna Sõber“

peale saavad kõigis kohtades, mis selle lehe esimeses hakatuses nimetud on ja mis iseäranis teadaandmistes kuulunud saavad, niisamati ka **Lindfors'i** pärijate trükimajas, Tallinnas, vastawõetud; peale selle on suurem jägu kirikuõpetajatest maal lahkelt lubanud tellimisi wastavõtta ja toimetada.

Tellimise hind on 1887 aasta peale:

postiga ehk kodu kätte saadetud aastas	3 rbl.	— kop.
poolaastas	1 " 70 "	
Tallinnas iseäratuua	2 " 40 "	
poolaastas	1 " 40 "	

Nende meie auustatud lugijatele, kes oma lehte ise äratuua soovivad, anname meie selle läbi teada, et herra pagarimeister **Wiedemann**, Tallinnas, Kullaseppa uulitsas, omas majas, lehtede kätteandmist sõbralikult oma peale on võtnud, kus neid äratuua võib.

„Tallinna Sõber“

wäljaandjad **Lindfors'i** pärijad,
Tallinnas, Laia uulitsas Nr. 48 (63).

Mõidri-sõbeled

igasugused ja iga numbriles

ja

Kangru-

lõimend,

iga wärwides,

müüb

J. W. Korablew,

suurel turul.

Martin Bockleri

wärwi- ja rohu - kauba magasin,

**Wankre-märi ja Taki-
Wabrik,**

alustud 1854 aastal

müüb tingimata hindadega:
maaldre-wärwid, lõnga-wärwid
ja rohu - kaubad, seebi - kiwi,
wõi- ja juustu värwid, kattuse
ja seina pappi, kattuse tõrwa-
lakki ja kiwi-elli.